

PROJECTE DE LLEI DE MODIFICACIÓ DE LA LLEI 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià

PREÀMBUL

Des de la promulgació dels Decrets de Nova Planta, l'aparell juridicoinstitucional de l'Estat espanyol es va implicar a fons en l'intent d'esborrar el valencià. La desaparició de la nostra llengua dels espais públics va ser especialment notòria a l'administració i l'escola. Malgrat algunes actuacions i desitjos aïllats al llarg del segle XIX i primer terç del XX, la voluntat anihiladora real emanada d'un projecte polític unitarista i repressiu es va fer ben visible amb el franquisme: la dictadura odiava la llengua autòctona, igual que odiava qualsevol expressió de pluralitat allunyada dels seus esquemes monolítics. La intensa penetració social de l'escola, inexistent en èpoques anteriors, i impulsada especialment durant la Segona República, va ser usada pel franquisme per a reforçar efectivament la supremacia del castellà. Però la realitat d'una llengua ben viva i arrelada al poble s'hi imposava, i per això el moviment democràtic que anà revifant a partir de la dècada dels anys seixanta va assumir, com a reivindicació de primer ordre, la incorporació del valencià a l'escola, no com a simple assignatura, sinó com a llengua vehicular de l'ensenyament en igualtat de condicions amb el castellà.

Compassadament amb el creixement de les demandes populars de canvi, uns mestres conscients es van arriscar a crear les bases d'una escola en llengua pròpia quan la dictadura encara estava viva: La Tramuntana (en acabant, La Masia), La Comarcal, Les Carolines, La Gavina, El Rogle, els centres públics de Sant Jaume, d'Almoines; Gregori Maians, de Bellreguard; Félix Rodríguez de la Fuente, de Manises; Lluís Vives, de Massanasa i l'Escola Infantil Ausiàs March, de Massanassa. Un esperançador seguit de projectes pioners, que van patir tota classe d'entrebancs però que finalment van ser espill de l'èxit dels programes d'ensenyament en valencià.

La Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia valencià i la Llei d'ús i ensenyament del valencià són fites que van possibilitar la configuració d'un nou model d'escola valenciana en el qual la utilització de la llengua pròpia com a vehicular resultava ser una conseqüència lògica de la seua oficialització, juntament amb el castellà, al nostre país. Amb aquest esperit de normalització, fins i tot escoles privades sostingudes amb fons públics a l'empara del sistema de concerts van implantar igualment línies d'ensenyament vehicular en valencià, amb un èxit sovint remarcable en termes de cohesió. Aquesta llei igualment vol reconèixer l'esforç de tots aquests col·legis, inspirats per idearis diferents però units en la voluntat de mantenir la nostra llengua com un patrimoni ben viu i no com a simple curiositat arqueològica.

Després de quasi quatre dècades de normalització, el sistema adoptat per la Generalitat Valenciana, que oferia itineraris d'ensenyament vehicular en valencià junt amb altres en castellà, havia estat acceptat massivament per la nostra societat en la seua essència, atès que permetia a mares i pares triar una llengua o l'altra sense renunciar a l'objectiu explícit d'aconseguir per a tot l'alumnat l'assoliment d'un coneixement alt i paritari

d'ambdues llengües en concloure el seu període formatiu. De fet, aquesta acceptació havia provocat entre la ciutadania el convenciment de l'existència d'un autèntic dret subjectiu a l'ensenyament vehicular en valencià, que no es traduïa únicament en una voluntat d'assolir elevades competències lingüístiques sinó de convertir el valencià en el que és qualsevol llengua oficial arreu del món: un instrument considerat com a qualitativament apte no només per a l'adquisició de coneixements i habilitats, sinó també per a encarrilar els afectes i emocions que naixen de la mà del procés educatiu, i que passen a formar part de la memòria individual i col·lectiva que ens acompanyarà sempre.

L'experiència acumulada ens demostra que l'oferta del Valencià com a llengua vehicular de l'ensenyament no ha estat únicament ben acollida per famílies que tenen aquesta llengua com a instrument primer de comunicació privada, sinó també per moltes persones que, des de situacions de partida diferents, van captar l'immens valor afegit que se'n derivava, com ara famílies valencianes castellanoparlants, estrangers desitjosos d'una integració social completa o persones provinents d'altres àrees de l'Estat.

Malauradament, els últims temps hem assistit a un revifament de la utilització de la llengua pròpia com a terreny de disputa en què es ventilen sovint qüestions alienes a l'estricta marc educacional. D'aquestes disputes han sorgit diverses resolucions judicials que, tot i que han entrebancat d'alguna forma la futura capacitat expansiva de l'ensenyament en valencià, no han provocat, però, un qüestionament del sistema d'ensenyament basat en dos itineraris lingüístics, el qual, al mateix temps que atén les diferents sensibilitats, entorns i desitjos, garanteix també l'objectiu de fer competent per igual tot l'alumnat en les dues llengües oficials existents al territori valencià; un sistema que es desenvolupava, a més, dins del respecte al marc promocional establert per la Carta europea de les llengües minoritàries.

Després d'un seguit de vacil·lacions normatives, actualment s'aplica la Llei 4/2018, del 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme al sistema educatiu valencià. Aquesta llei fa una lloable aposta per l'obertura social al coneixement de les llengües i a la realitat d'un món cada volta més interconnectat. No obstant això, aquesta llei redueix considerablement el percentatge d'ensenyament en valencià en gran part del país al·ludint al creixement del percentatge del valencià en altres zones on no s'havia introduït en el sistema educatiu amb suficient èxit. No podem desvestir un sant per vestir-ne un altre, no es pot establir una estratègia que pretén la normalització lingüística del valencià des de l'ensenyament si aquesta mateixa estratègia és objectivament una maniobra que treballa a la contra de l'objectiu establert, no podem permetre'ns sacrificar la salut de la nostra malmesa llengua en pro de la seua expansió: cal buscar altres maneres.

L'ús social de la llengua fora de l'escola està passant per una situació delicada; els nombres no són bons, i calen actuacions de política lingüística encaminades a millorar l'ús del valencià en tots els àmbits de la vida pública. Per això és tan important que ara, més que mai, l'escola mantinga aquest esperit d'integració lingüística i que no fem un pas enrere en l'ensenyament del valencià i en valencià.

En democràcia, la clau de l'afecció social a la llei rau en el seu caràcter integrador i progressiu, de manera que els successius avanços normatius milloren el ventall de drets

de les persones sense retrocedir en espais de consens que ja estaven consolidats. En el cas del valencià, tan necessitat d'aquests punts de trobada social que en garantisquen la normalitat i la continuïtat, no és adient que l'assumpció de nous valors que ens mouen a estar atents a les necessitats escolars derivades de la multiculturalitat i la pluralitat lingüística servisca com a excusa per a eliminar precisament la que ha estat la gran conquesta de l'escola valenciana contemporània, que no és altra que l'oferiment pels poders públics de la possibilitat d'optar pel valencià com a llengua plenament vehicular de l'ensenyament, i no com un simple element més d'exposició lingüística a què és sotmès l'alumnat.

Cal considerar, també, que pretendre implementar un percentatge d'ensenyament en valencià en zones on, com a norma, està vigent l'exempció lingüística de l'assignatura de valencià com a àrea lingüística resulta extremadament paradoxal. Han de vehicular assignatures en l'ESO en una llengua que no coneixen i que, amb la norma a la mà, poden no conèixer. L'exempció lingüística és una vulneració dels drets educatius dels escolars de les zones on es dona i cal plantejar-se'n la suspensió definitiva. Estem privant generacions senceres d'aprendre una llengua oficial que en un futur hauran de demostrar que coneixen. Deixar a les famílies la decisió que els seus fills i filles aprenguen valencià és com deixar-los la decisió d'aprendre o no història o biologia.

Aquesta llei vol retornar al camí normatiu que la societat valenciana havia pres d'ençà de la promulgació de la Llei d'ús i ensenyament del valencià, un camí, que, tot i les mancances de la seua aplicació, situava el valencià com a llengua vehicular d'elecció plena per a grans sectors de la població; un camí que l'actual Llei 4/2018 trencava efectivament; d'ací que siga necessari reformar-la.

CAPÍTOL ÚNIC

Article únic. Modificació de la Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià.

1. Es modifiquen els articles següents: 3, 4, 6, 7, 13 i 16.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA ÚNICA

Queda derogat l'article 24 de la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquesta llei entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

ANNEX

Relació completa, en la nova redacció, dels preceptes que es modifiquen de la Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià.

U. L'article 3 queda redactat de la manera següent:

Article 3. Les llengües en el sistema educatiu

1. El sistema escolar valencià és un sistema educatiu plurilingüe i intercultural que té com a llengües curriculars el valencià, el castellà, l'anglès i altres llengües estrangeres.
2. Els centres educatius han de promoure i assegurar un ús i un coneixement normals del valencià, de conformitat amb la normativa vigent.
3. Poden ser objecte d'estudi, i així s'ha d'establir en el projecte lingüístic de centre, el romanó, llengua pròpia del poble gitano; les llengües de signes valenciana i espanyola, usades per les persones sordes de la Comunitat Valenciana, i el braille, sistema de lectura i escriptura que utilitzen les persones amb discapacitat visual o ceguera.
4. Els centres educatius han de tenir en compte les llengües de les minories lingüístiques del centre i generar espais d'intercanvi intercultural. Així mateix, han de garantir el dret a una educació plurilingüe i intercultural a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

DOS. L'article 4 queda redactat de la manera següent:

Article 4. Objectius del Programa d'educació plurilingüe i intercultural

El Programa d'educació plurilingüe i intercultural desenvolupat en aquesta llei té els objectius següents:

1. Garantir a l'alumnat del sistema educatiu valencià l'assoliment d'una competència plurilingüe que implique:
 - a) L'adquisició d'una competència comunicativa plena en valencià, llengua pròpia del País Valencià, i en llengua castellana, de manera que al final del període de l'ensenyament obligatori tots els alumnes siguen competents per a emprar amb fluïdesa, oralment i per escrit, les dues llengües.
 - b) L'adquisició de la competència lingüística bàsica en, almenys, una llengua estrangera al final de l'ensenyament obligatori.
 - c) El domini oral i escrit de les dues llengües oficials, el domini funcional d'una o més llengües estrangeres i el contacte enriquidor amb llengües i cultures no curriculars però pròpies d'una part de l'alumnat.
 - d) L'interès i la curiositat per les llengües, el coneixement sobre com són i com funcionen i els procediments per a la construcció d'aquests coneixements a partir de l'observació, la manipulació i la comparació de les diferents llengües presents en l'aula, i des d'una perspectiva crítica sobre com s'usen.

2. Garantir la igualtat d'oportunitats de l'alumnat del sistema educatiu valencià i la seua integració en el sistema educatiu i en la societat valenciana:

a) Garantint el dret de tot l'alumnat a assolir el seu potencial màxim pel que fa al coneixement i l'ús de les llengües, independentment de la procedència sociocultural de les famílies, de les competències comunicatives, de les experiències culturals amb què arriben al centre i de les seues aptituds i estils d'aprenentatge.

b) Formant l'alumnat per a convida i integrar-se com a ciutadans o ciutadanes de ple dret en una societat multilingüe i multicultural.

3. Garantir la normalització de l'ús social i institucional del valencià dins del sistema educatiu considerant el valencià, llengua pròpia del País Valencià, com a instrument de cohesió social en les activitats educatives i complementàries i com a vehicle d'expressió normal en les comunicacions d'àmbit administratiu. Els projectes lingüístics de centre així ho han de de reflectir.

TRES. L'Article 6 queda redactat de la manera següent:

Article 6. El Programa d'educació plurilingüe i intercultural

1. Tots els centres educatius sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià han d'aplicar el Programa d'educació plurilingüe i intercultural.

2. El Programa d'educació plurilingüe i intercultural s'ha d'elaborar d'acord amb les necessitats del context socioeducatiu i demolingüístic del centre i amb l'objectiu de garantir l'assoliment de les competències plurilingües i interculturals fixades en aquesta llei, tenint sempre en compte els mecanismes adequats que garantisquen la presència del valencià.

3. Tots els centres educatius han de dissenyar el seu programa d'educació plurilingüe i intercultural tenint en compte el següent:

a) Aquests programes d'educació plurilingüe i intercultural, d'acord amb els principis previstos en la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, han de garantir l'ús del valencià, llengua pròpia de la comunitat autònoma valenciana, com a llengua d'ensenyament i aprenentatge, almenys, en la meitat del còmput horari escolar, amb l'objectiu d'assegurar el procés de normalització lingüística.

b) S'ha d'impartir en cadascuna de les llengües oficials la matèria o l'assignatura corresponent al seu aprenentatge i al mateix temps, com a mínim, una altra àrea, matèria o assignatura no lingüística curricular de caràcter troncal o anàleg fins a arribar al 50 % del còmput horari escolar en valencià.

c) El temps destinat als continguts curriculars en llengua estrangera, en el conjunt de l'escolaritat obligatòria, pot oscil·lar entre el 15 % i el 25 % de les hores lectives.

d) Per a calcular aquests percentatges s'han de tenir en compte les hores destinades al currículum de cada una de les àrees lingüístiques, les hores destinades a la competència

comunicativa oral i les àrees o les matèries en què s'utilitze cada llengua com a vehicular de l'aprenentatge.

4. Els centres educatius o els grups que facen servir una metodologia de treball per projectes o qualsevol altra metodologia amb plantejaments globalitzats han de respectar en tot cas les proporcions de les llengües del seu projecte lingüístic.

QUATRE. l'article 7 queda redactat de la manera següent:

Article 7. Organització dels ensenyaments de les llengües en els diferents nivells educatius

Els centres han d'aplicar el Programa d'educació plurilingüe i intercultural amb les característiques següents:

1. En el segon cicle d'educació infantil:

a) L'anglès s'ha d'incorporar amb un enfocament d'obertura a les llengües o mitjançant la modalitat d'incorporació primerenca, amb el 10 % de l'horari curricular.

b) El temps destinat a continguts curriculars en valencià per als territoris de predomini lingüístic valencià establits en la Llei d'ús i ensenyament del valencià ha de ser del 90 %.

c) El temps destinat a continguts curriculars en castellà per als territoris de predomini lingüístic valencià establits en la Llei d'ús i ensenyament del valencià s'ha d'adequar al que hi ha disposat en l'article 6.

2. En l'educació primària:

a) El valencià, el castellà i l'anglès han de tenir un tractament com a àrea lingüística des del primer curs de l'educació primària.

b) El temps destinat a continguts curriculars en valencià, en castellà i en llengua estrangera s'ha d'adequar al que hi ha disposat en l'article 6.

3. En l'educació secundària obligatòria i el batxillerat:

a) Ha de continuar el tractament del valencià, del castellà i de l'anglès com a àrees lingüístiques.

b) S'hi ha d'incorporar, com a segona llengua estrangera optativa d'oferta obligatòria, preferentment, una llengua romànica.

c) El temps destinat a continguts curriculars en valencià, en castellà i en llengua estrangera s'ha d'adequar al que hi ha disposat en l'article 6.

d) El temps destinat als continguts curriculars en llengua estrangera, en batxillerat, pot oscil·lar entre el 10 % i el 25 % de l'horari curricular.

4. En l'educació especial:

a) En els centres específics d'educació especial l'alumnat ha de ser atès en la llengua oficial que millor domine i s'ha d'afavorir el contacte amb l'altra llengua oficial i les llengües estrangeres d'acord amb les seues necessitats i possibilitats.

b) L'alumnat amb adaptacions curriculars que realitze l'escolaritat en centres ordinaris ha de seguir el projecte lingüístic del centre amb les adaptacions que en determine el diagnòstic.

5. En la formació de les persones adultes:

La concreció del Programa d'educació plurilingüe i intercultural s'ha d'articular de la manera següent:

a) El valencià i el castellà han de tenir un tractament com a mòduls en tots els nivells dels dos cicles.

b) En el cicle II s'ha d'incorporar l'anglès com a mòdul en els dos nivells.

c) En els dos nivells del cicle II es pot incorporar l'anglès o una altra llengua estrangera determinada pel consell escolar com a llengua vehicular, en un mòdul que ha de triar el centre. L'anglès hi ha de tenir caràcter prioritari.

d) El temps destinat a continguts curriculars en valencià, castellà i llengua estrangera s'ha d'adequar al que hi ha disposat en l'article 6. En els cicles formatius de formació professional els temps destinats a continguts curriculars en valencià i castellà s'han d'adequar al que hi ha disposat en l'article 6, i els temps destinats a continguts curriculars en llengua estrangera pot oscil·lar entre el 10 % i el 25 %.

6. En els cicles formatius de formació professional:

Els temps destinats a continguts curriculars en valencià i castellà s'adequaran al que disposa l'article 6, i els temps destinats a continguts curriculars en llengua estrangera podran oscil·lar entre el 10% i el 25%.

CINC. l'article 13 queda redactat de la manera següent:

El projecte lingüístic de centre

Article 13. Definició

1. El projecte lingüístic de centre és l'instrument mitjançant el qual cada centre educatiu articula i concreta l'aplicació del Programa d'educació plurilingüe i intercultural d'acord amb les característiques del centre educatiu i de l'alumnat.

2. Tots els centres de la Comunitat Valenciana de nivell no universitari sostinguts amb fons públics han d'elaborar el projecte lingüístic de centre, de conformitat amb les disposicions d'aquesta llei.

3. El projecte lingüístic de centre ha de formar part del projecte educatiu de centre i s'ha d'elaborar tenint en compte les exigències, les expectatives, les possibilitats i les

limitacions del context socioeducatiu i demolingüístic del centre i de l'entorn en què el centre s'ubica.

4. Amb l'objectiu que el valencià, llengua pròpia del País Valencià, mantinga la funció de referència i cohesió social, els centres han d'implementar estratègies educatives d'immersió lingüística. La definició d'aquestes estratègies ha de tenir en compte la realitat sociolingüística, la llengua dels alumnes i el procés d'ensenyament de la llengua castellana per assolir les competències comunicatives al final de l'ensenyament obligatori.

5. Atesa la seua condició de llengua pròpia que li atorga l'Estatut d'autonomia, es reconeix i es garanteix el dret dels pares i de les mares o, si escau, dels representants legals del menor, a demanar en tot moment la immersió lingüística en valencià per a les seues filles i fills. Aquest dret ha de poder-se exercitar preferentment en el centre de la seua elecció.

SIS. L'article 16 queda redactat de la manera següent:

Article 16. Procediment d'elaboració i aprovació

1. El projecte lingüístic de centre, l'ha d'elaborar el centre educatiu per un període de quatre cursos escolars. De conformitat amb el que hi ha establert en l'article 18 d'aquesta llei i transcorregut el període de quatre cursos escolars, el centre educatiu ha d'avaluar el projecte lingüístic de centre i promoure, si escau, les modificacions oportunes.

2. L'elaboració del projecte lingüístic de centre ha de ser el resultat d'un procés participatiu que s'ha de basar en criteris pedagògics.

3. La direcció del centre educatiu, en el marc del que hi ha establert en la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, ha de definir i elevar la proposta de projecte lingüístic de centre per a autoritzar-lo o, si escau, modificar-lo davant la conselleria competent en matèria d'educació.

4. Amb caràcter previ, el consell escolar, o el consell social en el cas dels centres integrats de formació professional, ha de consensuar la proposta de projecte lingüístic de centre per majoria qualificada de dos terços dels membres.

5. Si el consell escolar o, si escau, el consell social no arriba a consensuar una proposta per majoria qualificada de dos terços dels membres, l'administració educativa ha de determinar el projecte lingüístic de centre aplicable d'acord amb les avaluacions i el context socioeducatiu i demolingüístic del centre.

6. El projecte lingüístic de centre dels centres d'educació secundària obligatòria s'ha d'adaptar d'acord amb els projectes lingüístics de centre dels centres adscrits d'educació infantil i primària. La conselleria competent en matèria d'educació ha de vetllar per la coherència i la progressivitat dels itineraris a través de les diferents etapes educatives.

7. En els centres privats concertats, l'elaboració, la sol·licitud d'autorització i la coordinació del projecte lingüístic de centre correspon a la titularitat del centre, oït el consell escolar.